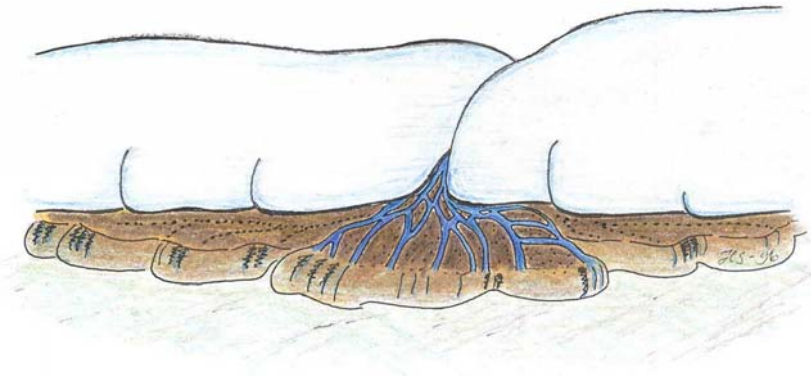

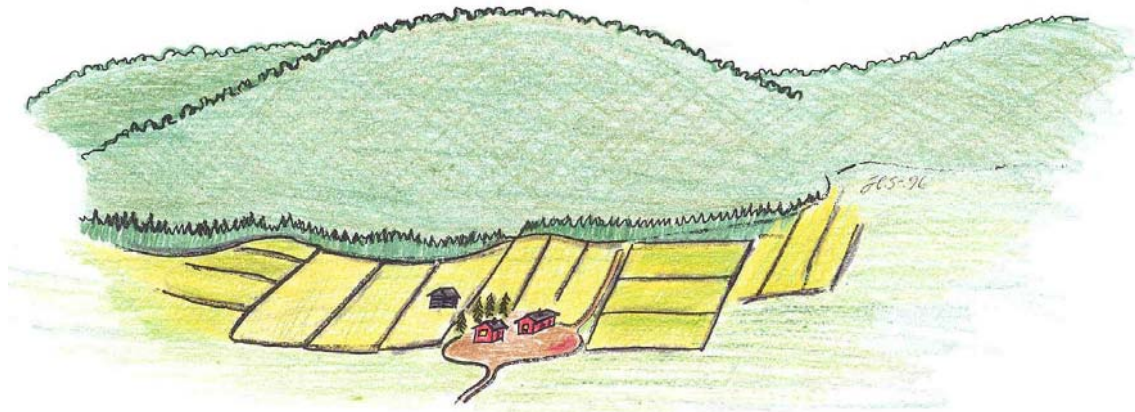
4. HARJUN SYNTY JA BALTIAN JÄÄJÄRVEN JÄLJET

Suurella mannerjäätiköllä on ollut tärkeä merkitys alueen maaperän synnyssä. Useampi satatuhatta vuotta sitten tapahtuneen ilmaston kylmenemisen johdosta mannerjäätikkö lähti liikkeelle Skandinavian vuoristosta ja hautasi alleen pitkiksi ajoiksi koko maamme ja laajoja aloja sen ulkopuolellakin.

Kun suuri mannerjäätikkö alkoi vähitellen vetäytyä maamme yltä luodetta kohti, syntyi maastoon monia erikoislaatuisia muodostumia.

Jäätikön häviäminen tapahtui pääasiassa sulamalla. Jäätikkö muodostui kielekkeistä, joiden välissä virtasivat sulamisvedet. Joet kuljettivat ja kasasivat jäältä irtoavasta sora- ja kiviaineksesta pitkittäisharjuja. Ainekset kasaantuivat pitkiksi ja useimmiten kapeiksi jaksoiksi, kuten Syrjänelusen harjuksi. Koko Evon alue kuuluu joen delta-alueeseen, joka tarkoittaa koko sulavesivirran muodostamaa aluetta.

Mannerjäätikön perääntyessä alueelta vesi peitti miltei koko alueen. Syntyi jään patoamia järviä, joita kutsutaan yleisesti jääjärviksi. Suurin kaikista jääjärvistä muodostui nykyisen itämeren paikalle ja se rajoittui pohjoisessa perääntyvään jäänreunaan. Tämä ns. Baltian jääjärvi muodostui noin 12 000 vuotta sitten.

Baltian jääjärven jäljitä on vieläkin näkyvissä kivikkoinen muinaisranta Syrjänelusen harjun kupeessa. Jääjärven pinta on ollut ylimmillään Evolla jopa 166 metriä meren pinnasta. Harjun laki on ollut veden pinnan yläpuolella, sillä se on noin 170 metrin korkeudessa. Baltian jääjärvi-vaihe päättyi noin 10 200 vuotta sitten, kun jäätikkö perääntyi Keski-Ruotsissa sijaitsevalta Billingenin vuorelta ja valtameren ja Itämeren altaan välille aukeni matala yhteys. Sen seurauksena vesi laski nopeasti 26-28 metriä.